

Reinfeldts förakt för svaghet

Man får inte sjuka i arbete genom att sparka på dem, skriver Gunilla Rydberg i en debattartikel i SocialPolitik nr 1 2012. [Beställ tidningen här.](#)

Socialförsäkringarna går med miljarder i vinst. Varje år! Alltmedan klyftorna ökar och fattigdomen djupnar. Varför blir inte fler oroliga över Fredrik Reinfeldts förakt för svaghet? Varför jagas han inte med blåslampa i medierna?

DEBATT Gunilla Rydberg: "Jag blev illa berörd av att höra statsminister Fredrik Reinfeldt i Sveriges Radios P1 (Studio Ett den 25 januari) svara en njursjuk man att "det ska löna sig att arbeta", då mannen ifrågasatte sin kraftigt ökade skatt (på grund av det förlorade jobbskatteavdraget) och därmed försämrade ekonomi sedan han blev sjukskriven.

Enligt Reinfeldt är "huvudkonflikten i svensk politik" frågan om vi vill ha ett land där medborgarna försörjer sig på bidrag eller på arbete, och han pekar ut den förra regeringen för att stå för en bidragslinje som ledde till ett stort utanförskap hos vissa grupper. Vad man i denna retorik bortser ifrån är det gigantiska ekonomiska utanförskap som hans egen politik har skapat.

Är du långvarigt arbetslös, i fas 3, sjuk eller ännu värre arbetslös och sjuk är du numera helt ekonomiskt uträknad. En stor del av denna grupp befinner sig i relativ fattigdom, det vill säga med inkomster lägre än 60 procent av medianinkomsten. För de arbetslösa – och de sjukskrivna arbetslösa med aktivitetsersättning – är orsaken till detta den eftersatta arbetslöshetsförsäkringen. Medan alla andra system räknats upp med den allmänna prisutvecklingen befinner sig a-kassan på samma nivå som för tio år sedan. Om denna hade räknats upp med inkomstbasbeloppet skulle högsta dagpenning före skatt ha varit 890 kronor istället för dagens 680 kronor – en skillnad på cirka 30 procent.

När det gäller de unga arbetslösa är det ytterst få som tillhör en a-kassa. De endast tre av tio som ändå gör det får en aktivitetsersättning på 223 kronor per dag före skatt. De sju av tio som inte gör det, får nöja sig med 140 kronor per dag. De som inte har slutbetyg från grundskolan får endast 50 kronor per dag!

I slutändan är det ofta till kommunens socialkontor du som ung arbetslös, långtidsarbetslös eller arbetslös sjukskriven får gå för att klara din vardagsekonomi. En politiker i en av Göteborgs stadsdelsnämnder berättar om hur utgifterna för socialbidrag ökat lavinartat. Jag hör ständigt nya historier om sjuka arbetslösa som tvingas låna pengar av anhöriga. En av Räddningsmissionens verksamheter i Göteborg berättar om ensamstående "fas 3-are" med barn som ber om hjälp till vinterkläder och skor.

Enligt Statistiska Centralbyrån har cirka en tredjedel av Sveriges befolkning en bruttoinkomst som understiger 15 000 kronor i månaden. I denna nya underklass är det inte ovanligt att finna ålderspensionärer, sjukpensionärer, sjukskrivna och arbetslösa med endast 7 000 – 9 000 kronor i månaden.

Men det fattas inte medel att hjälpa de sämst lottade. Socialförsäkringssystemen (sjuk-, arbetsskade-, arbetslöshets-

och pensionssystemet) går med stor vinst för staten. Enligt Folksams rapport Välfärdstendens 2011 var överskottet förra året 82 miljarder kronor. Det samlade överskottet för perioden 2011-2015 beräknas bli närmare 130 miljarder kronor.

Samtidigt som Folksam konstaterar att det för den enskilda inte längre går att klara sig på den offentligt finansierade försäkringen, föreslår man på grund av överskotten att "socialförsäkringsavgifterna därför skulle kunna sänkas från dagens 31,42 procent av lönesumman till 27,29 procent utan att äventyra finansieringen av det offentliga trygghetssystemet" – och därigenom försöka tvinga fram ytterligare behov av privata försäkringar (sålda av Folksam och andra försäkringsbolag).

Men de sämst lottade i det nya Sverige kommer aldrig ha råd att köpa några privata försäkringar. Varför är det ingen som kräver att dessa pengar fördelas bland dem som de är ämnade för – och som dessutom varit med och betalat in dem! Folksams idé att istället sänka de sociala avgifterna kan snart vara verklighet, och då kommer vi inte längre att ha kvar några trygghetssystem värda namnet. Är det så här som Reinfeldt skapar balans i finanserna?

När statsministern i samma radioprogram ska förklara de ökande klyftorna i samhället hävdar han att det är börsens svängningar som är orsaken! Förvisso blir den ekonomiska gruppen han själv tillhör ännu rikare när börsen går upp, vilket i sig innebär ännu större klyftor i förhållande till dem som har det allra sämst. Men han säger ingenting om den främsta orsaken som är hans egen politik. Kraftiga skattelättnader för dem som har jobb och i många fall redan höga inkomster, mot sedan tio år frysta försäkringsersättningar till hundratusentals arbetslösa eller arbetslösa/sjuka skapar naturligtvis gigantiska klyftor.

Det är en kontraproduktiv politik att göra sjuka och arbetslösa fattiga – det finns klara vetenskapliga samband mellan dålig ekonomi, stora ojämlikheter i samhället och

ohälsa. Att i en värld där allting värderas i ekonomiska termer få veta hur lite du är värd, att behöva vända på varenda krona och aldrig ha mer än till det allra nödvändigaste, gör dig varken friskare eller mer konkurrenskraftig på arbetsmarknaden. Dessa människor måste först lyftas ekonomiskt för att orka starta på nytt eller läka från sjukdom, istället för att bestraffas med fattigdom – för ett brott de aldrig begått! Annars ger folk upp helt enkelt. Orkar inte bry sig, allt eftersom det ekonomiska utrymmet krymper.

När Fredrik Reinfeldts bok **Det sovande folket** gavs ut 1993, tillfrågades han i en TV-intervju om var gränsen för socialbidrag borde dras. Han svarade då: "Vid svältgränsen".

När blev det okey att sparka på dem som ligger? Fredrik Reinfeldts så kallade jobbpolitik ger inte några nya jobb, bara mer pengar till dem som redan har och mindre till dem som inte har – och kanske heller aldrig kommer att få, eftersom det i många fall är psykiska, psykosociala eller fysiska arbetshinder som ligger bakom arbetslösheten.

Varför är det så tyst i media om det nya utanförskapet? Varför jagas inte statsministern med blåslampa för sitt hjärtlösa förhållningssätt till de svagaste i samhället?"

Gunilla Rydberg, gunilla_rydberg@privat.utfors.se är arbetslös och sjukskriven akademiker.

Medianinkomst – den inkomst den "mittersta inkomsttagaren" har, på vardera sidan finns lika många som tjänar mera resp. mindre.

Boken *Det sovande folket* av Fredrik Reinfeldt finns inte kvar i handeln men [finns att läsa här](#):

Läs: Folksam rapport [Välfärdstendens 2011](#)

Läs även andra bloggares åsikter om [Socialförsäkringar](#), [Fredrik Reinfeldt](#), [politik](#), [arbetslös](#), [fas 3](#), [sjukskrivna](#)

eller annat [intressant](#).